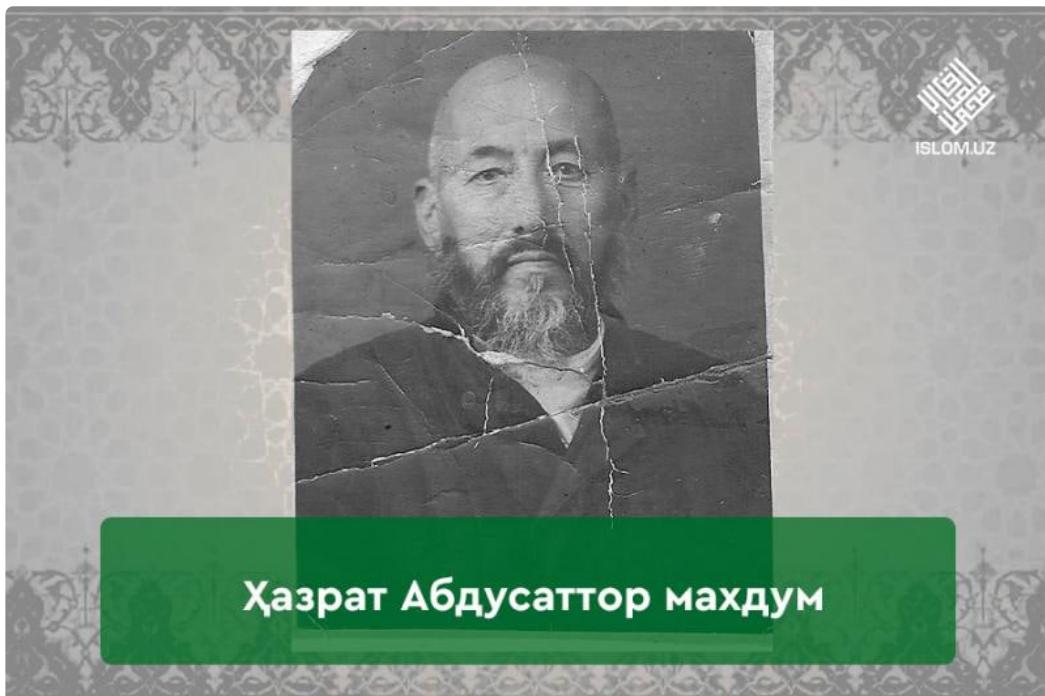

Ҳазрат Абдусаттор махдум

Ҳазрат Абдусаттор махдум

14:00 / 22.03.2022 1763

20 асрда яшаб, фолият юритган Наманганлик машҳур уламо Мулла Абдусаттор махдум 1891 йили Наманган шаҳри, Сардоба даҳаси (ҳозирги Янгиобод маҳалласида) Абдураҳмон махдум хонадонларида дунёга келди.

Отаси Абдураҳмон махдум ва бобоси Абдулқаюм махдумлар ўз замонасининг ўқимишли кишиларидан бўлиб, шариат аҳкомларини маҳкам тутган хонадон соҳибларидан эдилар. Отаси Абдураҳмон махдум машҳур хоғизи Қуръон ва мударрис бўлган.

Падари бузруквори Абдураҳмон махдум ва волидай меҳрибони Бўта муаллим ойим, фарзандлари Абдусатторни тили чиқа бошлаши биланоқ, «Бисмиллаҳир роҳманир роҳим» калимасини ўргата бошлайдилар. Натижада Абдусаттор махдум оила муҳитида исломий тарбия олиб, улғаяди. Ота-онаси Абдусатторни эркалатиб «қориҳон» дея чақиришарди. Шу тариқа Абдусаттор махдум илк сабоғини ота-онасидан олади. Сўнгра ўша даврнинг пешқадам уламоларидан Икромхон тўра (ваф. 1926) ва у кишининг укаси Собитхон тўра (1866-1928) ибн Файзихон тўралардан таълим олади. У устозларидан Қуръон, тафсир, фиқҳ, ақоид ва ҳадис ҳамда бошқа илмларни пухта ўрганиб камол топади.

«Абдусаттор маҳдум Абдураҳмон қори ўғиллари шаҳримиздаги аҳли илм уламоларнинг олди эдилар. Бирон бир жойга борсак Қуръони Каримни тафсир қилиб, оятларни шарҳлаб, маъноларини айтиб берар эдилар. Абдусаттор маҳдум домла новчагина, қадди-қоматлари келишган, юзлари юмалоқ, салобатли ва кўркам инсон бўлганлар. Гаплари ҳеч кимга ботмас, кўпчиликни ҳурмат-иззатидаги олим ва фозил киши эдилар»[\[1\]](#).

Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний идораси раиси Муфтий Зиёвиддин ибн эшон Бобохон ҳазратлари Наманганга келсалар, биринчи бўлиб ҳазрат Абдусаттор маҳдум домлани зиёрат қилиб, дуоларини олиб, кейин бошқа ишга ўтар эканлар.

Шаҳримиздаги кўплаб аҳли уламолар ва ҳофизи Қуръонлар бу кишининг даргоҳлари (қорихоналари)дан сабоқ олиш баҳтига муюссар бўлишган. Шулардан баъзиларини санаб ўтамиз:

Ҳафизхон тўра (1910-2006) домла, Шамсиддин қори (1914-1998) домла, укалари Абдуқаҳҳор (1894-1980) маҳдум ҳамда Абдубанно (1897-1975) маҳдумлар, Муҳсинжон тўра (1927-2021) домла, Ҳорунхон домла ва бошқалар.

Ҳорунхон домла хотирлаб айтади: «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъаткор Камолиддин Раҳимов (1943-2015)нинг 70 ёшга тўлгани муносабати билан 2013 йил ёзилган дастурхонда, Ҳорунхон домламиз бир қизиқ воқеани айтиб бердилар:

«Адашмасам тахминан, 1972 йиллар Камолиддин биродаримизнинг қўшнилари бўлмиш Абдусаттор маҳдум домланинг хонадонларида хатна тўйи бўлаётган эди. Бир пайт Камолиддин биродаримизнинг оталари Қаюмжон қори домла менга Ҳорунхон, Абдусаттор домладан рухсат олиб берсангиз. ўғлим йиғилганларга Машраб ғазалларидан хиргойи қилиб, Абдусаттор маҳдум домланинг назарларига тушиб, дуоларини олиб қолса дегандим, дедилар. Ҳорунхон домла майли деб, рухсат олиб бердилар. Бир вақт Камолиддин Машраб ғазалларини куйга солиб айтиб бера бошлади. Ғазални тамомлагандан сўнг ҳазрат Абдусаттор маҳдум Камолиддинга ташаккур билдириб, ҳаққига дуо қилдилар. Ушбу назар ва дуо сабаб, Камолиддин биродаримиз эл-юрт ардоғидаги машҳур санъаткор бўлдилар, — деган эдилар».

Усмонхон Истроил қори ўғиллари хотираларидан:

«Ҳазрат Абдусаттор маҳдум домла зукко, ўткир зеҳнли, хотиралари кучли инсон бўлиб, дилингизда нималар кечаётганини сезиб олардилар. Бирон савол сўрасангиз ҳозиржавоблик билан жавоб берардилар».

Манбаларда келтирилишича, академик, машҳур табиб Муҳиддин Умаров (1947-2011) шундай деганлар: «Жалолободлик устозим машҳур Абдулҳаким табиб билан Абдусаттор маҳдум домлалар ўрталарида яқин алоқа борлигини бир воқеа сабаб билганман. Мен бу икки улуғ зотларнинг авлиёлик файзлари ҳамда кашфу кароматларидан насибадор бўлганман. Қолаверса, Абдусаттор маҳдум домла 20 аср ўрталарида Наманганда фатво бериш, чигал диний масалаларни ҳал этиш, никоҳ, талоқ ва мерос тақсимлаш каби масалаларда ягона олим ва фозил инсон бўлганлар, дея келтирилган»[\[2\]](#).

Ҳазрат Абдусаттор маҳдум домла 1975 йил, 28 январь куни, 84 ёшларида оламдан ўтдилар. Жанозаларини Исмоил маҳдум домла ўқиб бердилар.

Абдусаттор маҳдум домлани шаҳарнинг катта қабристони «Мангулик» мозорига дафн қилинди.

Абдусаттор маҳдумнинг оилалари ва фарзандлари тўғрисида тўхталиб ўтмоқчимиз. Маҳдум домла икки аёл билан турмуш қурганлар. Аввалги аёли Марямхон ойим (ваф. 1960) бўлиб, ундан 3 нафар қиз ва 1 нафар ўғил фарзандлари бор.

Ўғиллари Абдулҳафиз маҳдум (1932-2012), Муҳаббатхон ойим (1937-2002), Нуриддин (ваф.1983) ота қизи билан турмуш қурганлар.

Уларни 4 нафар ўғил, 3 нафар қиз фарзандлари бор.

Фарзандлари Абдулҳай (1958), Анасхон (1964), Носиржон (1970), Неъматжон (1975)лар.

Абдусаттор маҳдумнинг кейинги аёли Маҳбубаҳон ойим (1919-2008) Икромхон тўра қизи бўлиб, бу аёлдан фарзанд кўрмаганлар[\[3\]](#).

Хозирги кунда Абдусаттор маҳдумнинг абиralари Тоҳохон (1980) Абдулҳай ўғли аҳли илм, аҳли Қуръон бўлиб, халқнинг яхши-ёмон кунларида хизмат қилиб келмоқда. Аллоҳ таоло ўтганларимизни ўзи раҳматига олсин.

Акрам Шарипов, мустақил тадқиқотчи.

Тошкент вилояти, Чиноз тумани, Олмазор қўрғони.

—

[1] Ҳ. Сиддиқов. Яхшилар гулзори. — Ф.; Фарғона, 2007. Б. 26.

[2] А.Жабборов. Азизлар изидан порлаган чироқ. — Ф.; Фарғона, 2007. Б. 39-43.

[3] Ушбу маълумотлар Абдусаттор маҳдум авлодларининг шахсий архивидан олинди.

—

—